

Motion till riksdagen 2011/12:U335

av **Mehmet Kaplan (MP)**

Situationen i Karabach

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN, EU och i andra internationella organisationer bör verka för att bryta den internationella tystnaden kring Karabach och verka för att frågan förs upp på den internationella politiska agendan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN, EU och i andra internationella organisationer bör verka för ett omedelbart och ovillkorligt tillbakadragande av alla armeniska militära styrkor från ockuperad azerisk mark.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN, EU och i andra internationella organisationer bör verka för att den armeniska minoriteten i Nagorno-Karabach garanteras säkerhet, trygghet och självstyre inom ramen för Azerbajdzjans territoriella gränser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN, EU och i andra internationella organisationer bör engagera sig så att speciella program om försoning och tolerans mellan azerier och armenier i Nagorno-Karabach-regionen kommer till stånd.

Bakgrund

Södra Kaukasus, dvs. Georgien, Armenien och Azerbajdzjan, är en region som präglas av svåra etniska konflikter. En av dem är den utdragna konflikten mellan Armenien och Azerbajdzjan över Nagorno-Karabach. Karabach betyder "svart dal" på azerbajdzjanska och utgör enligt internationell rätt ett azerbajdzjanskt landområde.

Fel! Okänt namn på

Den 20 februari 1988 beslutade armenierna i Karabach att anta en resolution om att transferera Nagorno-Karabach från Azerbajdzjan till Armenien. Den 1 december 1989 beslutade det armeniska parlamentet, i strid med internationell rätt, att annektera Nagorno-Karabach. Kriget var ett faktum.

De påföljande händelserna, däribland en massaker i staden Khodjaly 25–26 februari 1992 utförd av armeniska styrkor, finns noga beskrivet av bl.a. Human Rights Watch (<http://www.hrw.org/en/reports/1994/12/01/seven-years-conflict-nagorno-karabakh>). En massflykt påbörjades och idag finns ca 1 miljon azeriska internflyktingar, varav de flesta har flytt från det av armeniska styrkor ockuperade Nagorno-Karabach.

Rättslig status

Den politiska ledningen i de ockuperade områdena har utropat sig till en självständig stat och utsett en egen president, men är inte erkända av något land i världen. Med undantag av Armenien råder universell konsensus kring att den armeniska ockupationen är mot folkrätten. FN:s säkerhetsråd har antagit fyra bindande resolutioner (822, 853, 874, 884) som var och en fördömer Armeniens aggression och som bekräftar Azerbajdzjans territoriella integritet och betonar internationella gränsers okränkbarhet. Resolutionerna kräver även ett omedelbart och ovillkorligt tillbakadragande av alla armeniska trupper och att samtliga internflyktingar ska få återvända till sina hem. Även FN:s generalförsamling har tagit ställning i frågan.

I resolution A/RES/48/114 från 1993 uttrycker generalförsamlingen sin oro över den humanitära situationen i Azerbajdzjan som man noterat fortsätter att förvärras och att man nu uppskattar att antalet flyktingar från Armenien och internflyktingar från de ockuperade områdena har överstigit en miljon.

Den 14 mars 2008 antog generalförsamlingen ytterligare en resolution som återigen bekräftade världssamfundets respekt för Azerbajdzjans territoriella integritet och som krävde ett tillbakadragande av alla armeniska styrkor från de ockuperade områdena så att de azeriska flyktingarna kan återvända till sina hem. Man skriver även att Nagorno-Karabach-konflikten fortsätter att hota den internationella freden och säkerheten.

Även europeiska institutioner har tagit tydlig ställning mot den armeniska ockupationen. Europarådets parlamentariska församling konstaterar i sin resolution 1416 från 2005 att separatiststyrkor fortfarande kontrollerar Nagorno-Karabach-regionen och att anslutningsdelar av Azerbajdzjans territorium fortfarande är ockuperade. Man skriver även att hundratusentals azerier fortfarande är fördrivna och lever under miserabla förhållanden. Det fastslås även att etnisk fientlighet i kombination med militära aktioner lett till etnisk rensning och skapandet av monoetniska områden och att alla internflyktingar har rätt att återvända till sina hem på ett säkert och värdigt sätt. Församlingen vidhåller även att alla militära styrkor måste dra sig tillbaka från de ockuperade områdena och att ett medlemslands ockupation av främmande territo-

Fel! Okänt namn på

rium innebär ett grovt brott mot den statens skyldigheter som medlem av Europarådet.

EU har senast i resolution 2009/2216(INI) från maj 2010, liksom ovan nämnda institutioner, bekräftat att man stöttar Azerbajdzjans suveränitet och territoriella integritet samt att konflikten måste lösas med respekt för internationell rätt.

Human Rights Watch har skrivit flertalet rapporter om Nagorno-Karabach-kriget där man bl.a. konstaterar att både republiken Armenien och den självutnämnda Nagorno-Karabach-republiken begått oerhörda brott mot folkrätten. Sådana brott omfattar enligt dem tvångsflyttningar, plundring och nedbränning av bostäder, kidnappningar och gisslantagande, misshandel och summariska avrättningar av krigsfångar och urskillningslöst användande av flygvapen mot civila.

De senaste åren har det varit tyst kring situationen i Karabach och Sverige har ett särskilt ansvar då många människor med ursprung i området bor och verkar i vårt land.

Stockholm den 5 oktober 2011

Mehmet Kaplan (MP)